

2. MUNKACSOPORT

**Balogh Zsófia – Kálmán Mária – Köves Adriana –
Lados Mihály – Simon Janka – Tóth Henrietta**

1. esettanulmány

Kőszegi Regionális Gyógyterápiás Uszoda

A projekt előtörténete

Kőszegen a Dr. Nagy László Gyógypedagógiai Intézmény 16 hektáros ősparkjában az 1870-es években épült 33 m² alapterületű nyílt, használaton kívüli úszómedence helyreállítása és befedése. Az uszoda az 1970-es évekig működött, a vizet az épülettől nem messze folyó Gyöngyös patak szolgáltatta. Az ezt követő 20 évben az uszoda használaton kívül volt. Az ötlet onnan származik, hogy a fedett uszoda biztosítaná Nyugat-Dunántúlon a légzőszervi betegségben szenvedők részére, főként testi- vagy szellemi fogyatékos gyermekeknek az úszásterápiás gyógyítást és a terápiához értő szakemberképzés bázisául is szolgálna. Az Akarat Gyógysport Klub vezetője révén a korábbi években a SZOT Gyermeeküdülőben asztmatikus betegségben szenvedő gyermekeknek biztosítottak üdülési lehetőséget. Az üdülő mellett szerettek volna egy olyan uszodát építeni, erre Kőszeg Város Polgármestere is engedélyt adott. Az uszodát a SZOT jogutódja eladta, így került a Gyógypedagógiai Intézmény tulajdonába.

Az Intézménynek szándékában állt a medence felújítása és vízforgató rendszerrel való ellátása, de az 1997-ben induló címzett támogatással megvalósuló intézményi rekonstrukcióból –amelynek keretében 1.3 milliárd Ft-ot nyertek el–, az uszoda projektje pénzügyi fedezet hiánya miatt kimaradt.

Előnyt jelentett azonban, hogy az infrastruktúra az intézmény területén rendelkezésre áll, és a városból mind gépjárművel, mind gyalogszerrel könnyen megközelíthető.

A projektet Kőszeg Város Polgármestere, az Akarat Gyógysport Klub, a Vas Megyei Önkormányzat, és a Dr. Nagy László Gyógypedagógiai Intézmény kezdeményezte.

Kapcsolat a Phare pályázattal

1996-ban Györffy Gábor a Phare soproni irodavezetője helyszíni szemlét tartott az intézményben, amelynek keretében ismertette az intézet vezetőit a lehetőségekről, a pályázás módjáról. A kedvezményezett a Dr. Nagy László Gyógypedagógiai Intézmény, amelyben olyan fogyatékos gyerekek foglalkoznak, akiknek speciális oktatásra van szükségük. Az intézmény 5 részlegében, különböző besorolás szerint foglalkoznak a gyerekekkel. Az uszoda megépítésével a gyerekeknél speciális módszereket alkalmazva segíthetik a gyógyulást (pl.: beszédhibás gyerekeknél a helyes légzés megtanításának van nagy szerepe). Másrészt, mivel Kőszegen nincs strand, ezért a helyi lakosok is használhatnák az uszodát. A pályázatot 1997. március 21-én adták be és 497.000 EURO összegre igényeltek támogatást. A pályázat 1997. október 13-án nyert, és ezzel 300.000 EURO támogatást kaptak.

A megvalósításra közbeszerzést írtak ki, amelyen a legkedvezőbb ajánlatot az intézmény rekonstrukcióját is végző Strabag Rt. Csornai Építésvezetősége nyújtotta be, amelyben 731.360 EURO-ért vállalta az uszoda felújítását és befedését. Az értékelés időpontja 1999. július 1-jén volt.

A szerződés megkötésének időpontja 2000. január 25-én volt, tehát a pályázat benyújtásától a kivitelezés megkezdéséig közel négy év telt el. A pályázatban megítélt összeg és a saját erő nem fedezte a kivitelező által ajánlott árat, ezért a Phare CBC megemelte a támogatás összegét 532.000 EURO-ra.

Fedezet (Phare CBC):	532.000 EURO
Környezetvédelmi Alap:	95.767 EURO
KTM Phare CBC Célelőirányzat:	44.530 EURO
Ifjúsági és Sport Minisztérium:	20.795 EURO
Saját forrás:	38.238 EURO
Összesen:	731.360 EURO

Kapacitás-és gazdasági jellemzők

A meglévő vasbeton medence helyén egy 6x11 méter és egy 11x25 méter belméretű medencét alakítanak ki. A csarnok kétrétegű sátorfedést kapott, az öltözők és kiegészítő helyiségek egy, az uszodától független épületben kerülnek kialakításra. Az épület a sátoruszodához két átjáróval csatlakozik. A két medence részére külön vízforgató berendezéseket készítenek, amelyek a pincszinti gépházban találhatóak. A kiegyenlítő tartályok a két medence közti részben vannak. A projekt keretében megcélzott mérhető eredményként éves szinten gyógyterápiás kezelésben heti 2 alkalommal 500 fő veszi igénybe az uszodát. A terápiás kezelés kivüli időpontokban az uszoda használhatóvá válik a helyi lakosság és térségbe érkező turisták számára. Az uszodát hétköznapiokon kora reggel és késő délután, hétvégén egész nap használhatják a külső látogatók. Hétköznapiokon délelőtt és délután a Gyógyterápiás Intézmény növendékeinek tartanak testnevelés órát, illetve délutánonként itt folynak a terápiás kezelések.

A projekt megvalósítása 6 hónapot vesz igénybe. Az uszodában jelenleg 7 fő dolgozik, ebből 3 fő nem teljes munkaidőben.

Határmenti kapcsolatok, jövőbeni célkitűzések

Az uszoda 2000. szeptember 20-án került megnyitásra. 2004. június 17-ig az Akarat Gyógyisport Kht. üzemeltette, mivel 15 éves ingyenes bérleti szerződése volt az uszodára. A társaság vállalta szakember képzési kötelezettséget is, de adatokkal nem szolgált az irányban, hogy hány szakembert képeztek ki.

Ez év szeptemberétől az uszodába a lokenhaus-i és mannersdorfi általános iskolák növendékei fognak úszás órára járni, melyet egy magyar gyógytestnevelő fog tartani. Kőszeg város általános iskoláival és középiskolájával is szerződésben áll az uszoda, a helybéli diákoknak is lehetőségük van úszásoktatásra.

Az ide látogató osztrák turisták körében is népszerű az uszoda. Nem jelent konkurenciát a környéken lévő számtalan termálfürdő sem, hiszen ennek az uszodának nem a vizében, hanem a módszereiben találhatunk különlegességet. Szintén nagy előnynek számít, hogy a szűkebb környezetét vizsgálva, ez az egyetlen fedett uszoda.

Várható fejlesztések, az EU-s források bevonása

A sátor fedés nem végleges megoldás, mivel a szakemberek szerint a sátor élettartama 10-15 év. Pályázati segítséggel fa szerkezettel tetőborítást kell kialakítani, bőrpala fedéssel. Az intézmény vezetése szeretne az uszoda mellé egy műjégpályát építeni, mivel a kompresszorból felszabaduló hő hasznosításával a melegvíz fűtése megoldható, valamint a műjégpálya beton felülete nyáron szolárként üzemelne. Ehhez egy energiatakarékosági pályázatot fognak benyújtani.

Területfejlesztő hatások (vállalkozások telepítése, kapcsolódó létesítmények, szinergiahatások)

Területfejlesztő hatása abban rejlik, hogy a turisták is használhatják, különösen télen a síelők az esti levezető mozgásnak az uszodát veszik igénybe. Sajnos Kőszegen nincs strand, ezért az uszodától azokat a szolgáltatásokat, amelyeket egy strand tud. Az uszoda épületén belül, ezért kialakítottak szaunát, szoláriumot (melynek működtetését egy külső vállalkozó végzi), és a nyári időszakban egy külső napozó részt is elkerítették a vendégek részére.

Nehézségek, akadályozó tényezők, problémák

Országos gond, hogy az életszínvonal alacsony, és ezért működési költségekkel arányos belépőket nem lehet elkérni, mert akkor nagyon kevesen vennék igénybe ezt a szolgáltatást. Összehasonlítva a környező, főként osztrák termálfürdők belépőjegyeinek áraival, szinte nevetségesen alacsonyak az uszodának az árai. Míg Ausztriában a belépők 4-8 EURO között mozognak (kb. 1000-2000 Ft), addig Kőszegen 200-300 Ft-ért lehet fürödni. A szaunáért, szoláriumért külön kell fizetni.

A legfőbb problémát a nem nyereséges fenntartás jelenti. Az uszoda 50 millió Ft-ból gazdálkodik, ennek 54%-át a víz és gáz díjak teszik ki, 31%-a pedig bér és bérjárulékokra megy el (7 főt foglalkoztatnak az uszodában, ebből 3 fő nem teljes munkaidőben foglalkoztatott). A fennmaradó 15% karbantartási, felügyeleti díj (vízminta) és egyéb anyag költség.

A bevételek csak 20%-át adják az eladott belépőjegyek. Kőszeg város önkormányzata 7,6 millió Ft-tal járul hozzá az uszoda fenntartásához, az iskolai úszásoktatás miatt. Csoportos gyógyúszás keretében az Országos Egészségügyi Pénztár közel 18 millió Ft-tal támogatja évente az uszodát. A kiadások fedezéséhez szükséges differenciát az intézmény fenntartója, a Vas Megyei Önkormányzat biztosítja. Ezeket a szempontokat megvizsgálva elmondható, hogy az uszoda nem önfenntartó.

2. esettanulmány

Raab-Őrség-Goricko Natúrpark, Óriszentpéter

1. A projekt előtörténete, a Natúrpark szervezeti kerete:

A natúrpark európai mintára létrehozott, nagy kiterjedésű terület, egységes kultúrtájjal és arculattal rendelkezik, a fenntartható fejlődés elvére alapuló komplex területfejlesztést valósít meg. Léte a térség településeinek, vállalkozásainak és civil szervezeteinek együttműködésén alapszik, jogi személyiségű szervezete van. A natúrparknak, mint területfejlesztési kategóriának célja, a fenntartható fejlődés elvére épülő komplex fejlesztés megvalósítása az érintett térségi szereplők által oly módon, hogy biztosíthassa a népesség megtartását, a természet és az épített környezet összehangolt, magas minőségi színvonalú működését.

1991-től működött a 67 önkormányzatot magába tömörítő Vas Megyei Elmaradt Térség Önkormányzati Szövetsége (VETÖSZ). 5 évig állt fenn és egyértelműen térségfejlesztő szerepet töltött be. Egy határon átnyúló osztrák workshop hatására alakult meg, Óriszentpéter központtal. Vasváron iroda is működött, 5 Ausztriában kiképzett alkalmazottal. Fejlesztési programukban öt éves célkitűzést fogalmaztak meg. 1995-ben feloszlottak és natúrparkká alakultak.

Az Őrség - Vendvidék Natúrpark Egyesület 1998-ban alakult (a VETÖSZ jogutódja) a térségi önkormányzatok, civil szervezetek, vállalkozások és magánszemélyek részvételével. Jelenleg 47 tagja van. Elnöke Dolgos Ilona, aki éveken át polgármesteri tisztséget is betöltött Óriszentpéteren, a szervezet központjában. Nevéhez méltóan, idős kora ellenére, még mindig a „térség motorjának” tekinthető. Fiatalokat meghazudtoló lendülettel munkálkodik a terület fejlődéséért. A szervezet élén 15 fős kuratórium áll, 11 elnökkel és 4 választott elnökségi taggal. Az egyesület célkitűzése megegyezik az általános natúrparki célokkal. Szakmai tagozatok: természet és környezetvédelmi, üdülési és turisztikai, erdő- és mezőgazdasági, vállalkozásfejlesztési, falumegújítási, néprajzi és kutúrális.

Az egyesület titkársági feladatait a 2000. május 3-án alakult Natúrpark Térségfejlesztési Közhasznú Társaság látja el. Működési területe a körmendi, az óriszentpéteri és a szentgotthárdi kistérségek. Összesen 61 település, amelynek mintegy 45.000 lakója van. Célja, hogy tevékenységével a térségben lakók életszínvonalának és a környezetnek összehangolt fejlődését elősegítse. A Kht. kiemelt feladata a térség európai integrációjának segítése, a szomszédos országokkal történő közös fejlesztési programok megvalósítása.

Alapítók:

- Őrség-Vendvidék Naturpark Egyesület
- Őrségi Önkormányzatok Területfejlesztési Társulása
- Körmend Város Önkormányzata
- Szentgotthárd Város Önkormányzata
- Szombathelyi Erdészeti Részvénytársaság
- Nyugat – Pannon Fejlesztési Részvénytársaság

A Natúrpark Kht. tevékenysége:

A. Stratégiai tervezés

projektek:

- A1. Térségi SAPARD program és akcióterv
- A2. Turisztikai bázisok a natúrparkban
- A3. 2000-től induló Phare programok előkészítése

B. Térségi Információs Rendszer fejlesztése

projektek:

- B1. Számítástechnikai fejlesztések
- B2. Térségi honlap fejlesztése
- B3. Képzési program

C. Emberi erőforrás fejlesztés

projektek:

- C2. Tanácsadás
- C2. Szomszédos országok tapasztalatainak átadása
- C3. Kulturális örökség védelme

D. Vállalkozásfejlesztés

projektek:

- D1. Fenntartható gazdálkodás
- D2. Turisztikai szálláskapacitás bővítés
- D3. Ipari parkok, vállalkozói inkubátorházak

E. Önkormányzatok, falumegújítás

projektek:

- E1. Települési rendezési tervek
- E2. Infrastrukturális fejlesztések
- E3. Képzések

F. Térségi marketing

projektek:

- F1. Információnyújtás
- F2. Térségi kiadványok
- F3. Nemzetközi határmenti rendezvények

2. Mikor kerültek kapcsolatba a Phare pályázattal?

A Raab-Őrség-Goricko Natúrpark három ország (Ausztria, Szlovénia és Magyarország) területén fekszik, tehát a határon átnyúló források igénybevétele szempontjából kitüntetett szereppel bír. Ausztria uniós tagságakor az Őrvidék már tudatában volt a pályázási lehetőségeknek. Az első sikeres pályázatukat az őrség reklámozására fordították, háromnyelvű (szlovén, német, magyar) kiadványt adtak ki Őrség címmel. Közvetlen partnerük az osztrák Jenensdorf segítségével.

3. Milyen kapacitásai, gazdasági jellemzői vannak a projektnek?

A Natúrpark térsége a Phare pénzek segítségével látványos fejlesztések láncolatát tudta megvalósítani. A vízellátás, szennyvízelvezetés, telefonellátás, hulladékgazdálkodás

problémái megoldódtak. Magyarország leghosszabb viaduktja Nagyrákoson is Phare CBC alapról épült fel. A falvak rendezési tervei és a területre készült fejlesztési programok is az előcsatlakozási alapról készültek el. A kerékpárosok számára erdei allékon alakítottak ki kerékpárutakat. Az apátistvánfalvai úttörőtábor felújításával nem csupán a turistáknak kedveztek, hivatali dolgozók és idősök étel ellátása is megoldódott.

Tanulmányok a területről:

- Természetesen, Őrség! – turisztikai fejlesztési program
- Az Őrség-Raab-Goricko Natúrpark őrsei-vendvidéki részének komplex fejlesztési terve
- Az Őrség-Vendvidék Natúrpark turisztikai bázisprojektjeinek meghatározása 2001.
- Regionális Területfejlesztési stratégia a határrégióban (TRI-D) – Phare CBC háromoldali együttműködés

4. Milyen határ menti kapcsolatok vannak jelenleg és miket várnak a jövőben?

A három országot magába foglaló Natúrparkra a kapcsolatok széles skálája jellemző. A partnerség az Őrvidék egész területére kiterjed. A támogató nyilatkozatok, pályázatok partnereként az összes határ menti település szóba jöhet. A különböző kulturális rendezvényekre (pl.: őrsei vásár, szlovén maskurálás) rendszeresen meghívják egymást a szomszédos települések.

5. Milyen fejlesztések várhatók, ezekbe miként kívánják bevonni az EU-s forrásokat?

Ausztria felé kishatár-átlépési lehetőségek kialakítása fontos lenne az Őrvidék számára, illetve helyi biotermékek árusításával a bevételeiket növelhetik.

Összefoglaló az Őrség- Goricko Natúrpark turisztikai menedzsmentje c. Phare CBC programról: A projekt célja a magyar-szlovén határon átnyúló natúrpark turisztikai kínálatának bővítése és megfelelő színvonalú bemutatása. A projekt komplex programmal segíti a térségi turisztikai menedzsment hiányosságainak felszámolását, javítja az információáramlást, megteremti a határon átnyúló turisztikai programok alapjait, fejleszti a turizmus-szervezés infrastrukturális hátterét. Olyan határ menti együttműködési hálózatot épít ki, amely innovatív megoldásokkal növeli a térség turisztikai kapacitását. A szlovén magyar Phare CBC projekt keretében megfogalmazott TRI-D stratégia intézkedését valósítja meg. A célcsoport a térség turisztikai szereplői: vállalkozók, nonprofit szervezetek és a látogatók, összesen mintegy 60.000 fő évente. A program költségvetése: 46.000 EUR. Határideje: 2004. június 30.

6. Milyen területfejlesztő hatások jelentkeznek pl. vállalkozások telepítése, kapcsolódó létesítmények, más szinergiahatások?

Az Őrvidék az ország egyik előregedő népességű területe. A fiatalok számára nem kínál elegendő lehetőséget, hogy letelepedjenek, és családot alapítsanak. A környéken nincsenek nagy vállalatok, a több száz főt foglalkoztató cipőgyár is megszűnt. A térség jövője a hagyományőrző turizmusban és a helyi termékek árusításában, valamint a biogazdálkodásban rejlik.

7. Milyen gondok vannak a projekt működése során, mik az akadályok, nehézségek; ezek helyiek, vagy országosak (központi szabályozás, törvény, szervezeti rendszer, költségek)?

A rendszerváltozás után az őrségi falvak összefogása is nehézségekbe ütközött, nem csupán a határ menti kapcsolatfelvétel. Bizalmatlanság érződött a helyi települések és a határ túlsó oldalán elterülő falvak irányába is. Napjainkban az élet majd minden területén születnek határ menti együttműködések. Ausztriával például tanösvény kialakítására, Szlovéniával a gardi vár felújításra. Az őrségi falvak, pedig infrastrukturális fejlesztésekhez (vízellátás, szennyvíztisztítás, hulladékgazdálkodás, stb.) használták és használják fel az uniós alapokat.

8. Milyen költségekkel működik a létesítmény, mennyire gazdaságos a működtetés, mennyire tekinthető önfenntartónak?

A Natúrpark Térségfejlesztő Kht.-nek Őriszentpéteren és a Rába mentén tevékenykedik egy-egy menedzsere. Szükség lenne további munkatársak felvételére, de az anyagi feltételeik ezt nem teszik lehetővé. Az irodaépület is Phare forrásból épült fel.

3. esettanulmány

SZOMBATHELY, MUNKAÜGYI KÖZPONT

A projekt előtörténete

A kapcsolatokról

1. Győr-Moson-Sopron, Zala megyei kamarákkal való együttműködések
2. 1990-es évek elején, a rendszerváltást követő években a munkaerő-piac tényezőinek egymáshoz hangolásában nyújtott segítséget az ÖAR-Reginnov által létrehozott tervezet
3. Osthilfe-program: a kelet-közép és kelet-európai országok számára kidolgozott támogatási folyamat, amely az osztrák foglalkoztatáspolitikai és intézményrendszer megismertetését tűzte ki célul. Ehhez a programhoz fűződtek az első osztrák-magyar kapcsolatok.

A munkaügyi központok szerepe:

A nyugat-magyarországi munkaügyi központok megalakulásuk óta feladatuknak tekintik a fiatalok segítségét, a munkaerőpiacról kiszoruló rétegek társadalmi és szociális lecsúszásának megakadályozását. Az 1990-es évek elején Magyarországon végbemenő politikai, gazdasági változások hatása az egész országban érezhető volt. (A munkanélküliség negatív hatásai: pl.: a csökkenő vásárlóerő, elvándorlás, csökkenő munkaképesség, kilátástalanság, szociális és mentális problémák) A gazdaság fellendülése 1994-től kissé oldotta a munkaerő piac feszültségeit és mérséklőleg hatott a munkanélküliségre. Míg 1993-ban a munkanélküliség megyei relatív szintje átlagosan 9,1 % volt, addig egy évvel később 8,3 %. A munkanélküliek számának alakulásában fő tendenciaként napjainkig a csökkenés érvényesül. A csökkenés folyamatát azonban átmenetileg megszakítják a szezonális ingadozások. A munkaerőpiac mozgásának szezonális jellegét 1993-ig még elfedte a foglalkoztatás csökkenéséből következő munkanélküli létszámnövekedés. Ezt követően azonban jól kimutatható: nyáron a pályakezdekők beáramlása, télen pedig a szezonálisan működő ágazatokban rendszerint bekövetkező elbocsátás növeli meg átmenetileg a regisztrált munkanélküliek számát. Vas megyét évek óta a legkedvezőbb munkaerőpiaci helyzetű térségek között tartják nyilván. A munkanélküliség alakulásában azonban a megye egyes térségei között igen jelentős differenciák voltak, amely különbségek az évek során kissé mérséklődtek. Ennek ellenére Vasvár térségében legmagasabb a munkanélküliségi ráta, míg Szombathely és környezete tartósan kedvezőnek tekinthető. Az utóbbi esztendőben Sárvár térségében javult leglátványosabban a munkaerőpiaci helyzet, ahol a munkanélküliségi ráta 1997 óta 6% alá süllyedt. A munkanélküliség problémája a társadalom egyes rétegeit különbözően érinti. A pályakezdekők esetében a munka világába történő bekerülés jelenti a legnagyobb problémát. Képzettségüket tekintve korszerű ismeretekkel rendelkeznek, de a szakmai gyakorlat hiánya miatt az állásokért folytatott versenyben hátrányos helyzetben vannak az idősebb munkavállalókkal szemben. A regisztrált munkanélkülieken belül jelentős hányadot tesznek ki az úgynevezett tartós munkanélküliek, akik már 6 hónapnál hosszabb ideje szerepelnek a rendszerünkben. Létszámuk különösen 1993-94-re nőtt erőteljesen, ennek oka döntően az ellátási idő csökkenése, valamint a jövedelempótló támogatás igénybe vétele. Ez a réteg a profitorientált munkaerőpiac számára leértékelődött, foglalkoztatásukra szinte kizárólag csak az aktív foglalkoztatáspolitikai eszközök segítségével nyílik lehetőség.

Álláshelyek-a munkapiac minősítése-SWOT-elemzés

Erősségek:

- viszonylag kedvező a megye földrajzi fekvése, jók a piaci lehetőségek
- képzettebb, egészségesebb a populáció az országos átlagnál, alacsony a munkanélküliség
- dinamikusan bővül a megye gazdasága, a külföldi tőkének meghatározó a szerepe

Gyengeségek:

- alacsony az élveszületés, nagy a halandóság, öregszik a népesség, csökken a gazdasági aktivitás
- kicsi a vállalkozás-sűrűség, nagy a bér munka hányada a feldolgozóiparban
- gyengék az üzleti szolgáltatások, kicsi az innovációs potenciál, hiányzik a gazdasági jellegű felsőoktatás
- nem épült ki a nagy cégek háttér ipara, kevés a hazai, megyei beszállító
- alapvetően apró-, sőt törpefalvas a megye, sok helyen az alapellátás sincs meg

Lehetőségek:

- a háttérpar kiépülésével megteremtődhet a nyugat-dunántúli közlekedési-gépgyártási tengely, stabilizálódhat a megye ipara
- térségi fejlesztéssel, tudatos területi politikával aktivizálhatók a lemaradó területek

Veszélyek:

- a tőke mellett a kvalifikált népességet is vonzani kell a megyébe, különben hiányozni fog az innováció-fogadás humán oldala
- a könnyűiparban európai tendencia a vállalkozások áttelepülése az olcsóbb délkelet-európai régiókba
- a megye a beszállítói kör kiépülésének hiányában elveszítheti meghatározó szerepét az ország iparában.

Kapcsolat a Phare-pályázattal

Az Európai Unió 1989-ben indította Phare segélyprogramját, amelynek jegyében az Unió pénzügyi támogatást nyújt a közép-és kelet-európai partnerországok számára, hogy eljussanak abba a fejlődési szakaszba, amelyben készek felvállalni az Unió tagságával együtt járó kötelezettségeket. A Phare-programok között az egyik típust képezi a Határon Átnyúló Együttműködés (Cross Border Cooperation, röviden CBC) programja. Ez közelebbről azt jelenti, hogy a Phare elkülönített költségvetési alapból támogatja az EU- és a nem EU-tagországok határ menti területeinek együttműködését. E program része az Ausztriával folytatandó határ menti együttműködés.

Az Interreg II. az Európai Unió összes határ menti területének fejlesztését célzó támogatás.

Az Osthilfe 1995-ig működött hazánkban. Miután Ausztria belépett az Európai Unióba, Magyarország Ausztriával határos részének is lehetősége nyílt pályázni, résztvenni projektek létrehozásában az uniós alapok segítségével. Az első években (1995-1996) a munkaügyi hivatalnak számtalan problémával kellett szembenéznie: - a pályázati lehetőségekről az osztrákoktól hallottak, a legtöbb magyar szerv nem tudott a kérdésekben a segítségükre lenni, hiszen nem voltak ismertek az alapok, a pályázati lehetőségek

- a pályázati feltételeket, kiírásokat sokszor módosították, a már megírt anyagokat rendszeresen visszadobták javításra
- mivel a munkaügyi központ közigazgatási szerv, így nem rendelkezett saját pénzeszközzel. A pályázat elnyerése esetén azonban szükséges volt 10% önrész (amit később 25%-ra módosítottak), amit így a minisztériumtól kellett igényelni (minden módosítás után is)
- bonyolult volt a két pénzeszköz (Interreg és Phare CBC) összefuttatása, időzítése (decemberben el kellett volna indítani az osztrák oldalon a programot, de novemberben a magyar oldalon még nem voltak aláírva a támogatások). Tehát szinte kivitelezhetetlen volt közös projektek létrehozása Interreges pénzeszközökkel
- valutaátváltási probléma: az EURO (akkor még ECU) átváltási árfolyama folyamatosan változott, így szinte minden alkalommal újra és újra ki kellett számolni az utalt, fizetett pénzmennyiséget. Ez rengeteg időt és adminisztrációt vett igénybe (az egyetlen megoldás ennek kiküszöbölésére az EURO-övezetbe való belépés)

A projekt gazdasági-kapacitási jellemzői

Az egyik projekt a szociál-ökonómiai menedzser képző tanfolyam indítása volt. A cél olyan menedzserek képzése volt, akik képesek projektkonceptió kidolgozására, valamint munkaerőpiac-politikai és szociálpolitikai szempontból egyaránt hatékony projektek irányítására, megvalósítására. A résztvevők nonprofit szervezetek, intézmények alkalmazottai, vagy olyan munkát keresők, akik befejezett szakképzettséggel rendelkeznek és alkalmasak az önálló munkára. A kiválasztás kétnapos felvételi szeminárium keretében, többlépcsős kiválasztási eljárás, személyes elbeszélgetésre, szituációs gyakorlatokra alapozva történik (a résztvevők kiválasztásához a következő *kritériumok* szolgáltak alapul: kooperációs képesség, kreativitás, terhelhetőség, tanulási készség). A program kivitelezője a Vasi Reginnov Tanácsadó Bt. volt. A képzés tartalmilag és strukturálisan úgy épült fel, hogy a résztvevők a tréning során tanultakat egyszerre hasznosíthassák a gyakorlatban. A képzés lebonyolítását kéttagú csapat kísérte, ők választották ki a résztvevőket, ők állították össze és vezették le a bevezető-és záróhetet, és követték nyomon az egész tanfolyam lefolyását a hetente visszatérő pénteki csoportnapokon. Az előadásokat a Reginnov által felkért szakemberek tartották meg.

Az érintett három megye (Győr-Moson-Sopron, Vas és Zala) összesen 32 jelöltet küldött a kiválasztási szemináriumra. A kiválasztási szemináriumot vezető team, amely a két kísérő trénerből, a vasi és a zalai munkaügyi központ és a Reginnov egy-egy képviselőjéből állt, a felsorolt kritériumok alapján 32 jelentkezőből 14 résztvevőt választott ki. A kiválasztás során a következő *formai kritériumokra* is ügyeltek: - legalább 25 éves életkor

- lezárt szakmai végzettség
- többéves szakmai tapasztalat
- kiegyensúlyozott megoszlás nemek és foglalkozás szerint
- a megyék egyenlő képviselője
- szociális aspektusok

A pályaaorientációs trénerképzés: A '90-es évek elején sorra szűntek meg a nagyvállalatok, emberek ezrei kerültek az utcára. A regisztrált munkanélküliek száma 1994-ben tetőzött, mintegy 700 ezer aktív korú magyar állampolgár nem rendelkezett munkahellyel. A tendencia ezt követően a csökkenés felé indult el annak köszönhetően, hogy egyre-másra jöttek létre új vállalkozások. 1995-től kezdődően jelentősen átalakult a munkanélküliségi struktúra: megnőtt a tartós munkanélküliek száma. Nyilvánvalóvá vált az is, hogy az elhelyezkedési lehetőségek, a munkahelyre való visszatérés esélyei a képzettséggel egyenes arányban nőnek.

Az ifjúsági munkanélküliség egyik oka az, hogy a fiatalok egy része teljesen véletlenszerűen választ pályát, szakmát. Gyakorta hiányzik a képességek és a választott szakma szinkronja, másszor a fiatal nem tudja igazán, hogy a választott szakma mögött milyen tartalom van.

Ismert az is, hogy a munkanélküliek között sok a tartós munkanélküli, jórésztük aluliskolázott, hátrányos helyzetű. Más módszerek, más eszközök szükségesek az önbizalom nélküli, szerényebb képességű, kevésbé motivált emberek munkaerőpiaci reintegrációjának elősegítéséhez.

Ahhoz, hogy a szakmával nem rendelkező fiatalok és a pályamódosításra szoruló felnőttek visszakerülhessenek a munka világába, a segítség egyik formája lehet a pályaaorientációs képzésen való részvétel. Az osztrák részeken is hasonló problémákkal kellett szembenézniük a szakembereknek, ezért 1998-99-ben közös pályázat született a pályaaorientációs trénerképzésére.

A pályaaorientációs tréning célja, hogy szakmai és foglalkozási perspektívát tárjon fel a résztvevők számára, amely együtt jár az életmód megváltozásával és az egyéni problémák

megszűnésével. A hangsúly tehát a megalapozott pályaválasztáson, a pályakorrekción, prevención van, amely a gazdasági struktúra, a munkaerőpiac gyors változása miatt egyre több ember számára egzisztenciális szükségszerűség lesz. Vagyis: felkészíti a fiatalokat arra, hogy életük során többször is kénytelenek lesznek szakmát változtatni. Az oktatás három hónapig tart, elméleti és gyakorlati (2*2 hetes szakmai gyakorlat gyárakban) részei vannak. A fő cél nem az, hogy a tréning után rögtön találjanak munkahelyet, hanem, hogy három hónapot töltsenek a megszokott környezetükön kívül, nagyobb legyen az önbizalmuk. A legfőbb sikernek az tekintendő, ha valaki ezután jelentkezik valamilyen szakmai képzésre, vagy akár elhelyezkedik valahol. (a két projekt támogatása 300000 ECU-ról szólt).

Hátrányként kell említeni, hogy az osztrák és magyar trénereknek nem tartanak közös programokat, a határmenti kapcsolatok ezen formája így még javításra szorul.

Kapcsolatok, szerződések, megállapodások 1998-tól (Területfejlesztő hatások)

1998-ban elkészült osztrák és magyar munkaügyi szakemberek munkájával Nyugat-Magyarország és Kelet-Ausztria közös munkaerőpiaci stratégiája.

Céljai:

- a tartós munkanélküliség megakadályozása
- az ifjúsági munkanélküliség leküzdése
- a megváltozott munkaképességűek szakmai integrációja
- új foglalkoztatási területek feltárása
- a szakmai mobilitás támogatása
- pozitív beruházási klíma megteremtése
- a struktúrák kiépítése az Euro-régió létrehozása érdekében.

A szombathelyi központ direkt kapcsolatokkal rendelkezik Burgenland (Eisenstadt-i központ) felé. Az ingázókról, gyakornokokról szóló nemzetközi egyezményt például Szombathelyen írták alá 1997. március 26-án.

1998-ban jött létre az Osztrák-Magyar Szakértői Akadémia, egy intézményesített együttműködés. Az együttműködés keretében tanulmányok készültek, szemináriumok folytak például a minőségbiztosításról, közhasznú munkáról, munkaerőkölcsről, állásrotációról.

A Vas megyei központ a Tiroli Munkaügyi Központtal is tart fenn kapcsolatot. Az együttműködési kör tovább bővült, ugyanis idénymunkára szoktak a központból munkaerőt biztosítani a síszezonra, nyáron pedig a Balatonra (ezügyben még célszerű lenne felvenni a kapcsolatot a Balaton környéki központokkal, például a veszprémi központtal).

A szlovén és horvát kapcsolatok, bár évtizedes múltra tekintenek vissza, inkább alkalomszerűek, nem rendszeresek. Pályázati partnerségek léteznek, ám ezek inkább csak formális jellegűek.